

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ

«УНІВЕРСИТЕТ КОРОЛЯ ДАНИЛА»

**Факультет суспільних і прикладних наук
Кафедра дизайну**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з методичної роботи

 Ярослав ШТАНЬКО
"30" 08 2024 р.

ОСНОВИ РИСУНКУ ТА ЖИВОПІСУ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Галузь знань	02 Культура і мистецтво
Спеціальність	022 Дизайн
Освітньо-професійна (наукова) програма	«Графічний дизайн»
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Статус дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

**Івано-Франківськ
2024**

РОЗРОБНИК:

доц. кафедри дизайну
кандидат мистецтвознавства, доцент
доц. кафедри дизайну
кандидат мистецтвознавства

Наталія ГІЛЯЗОВА

Наталія ЗОЛОТАРЧУК

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри дизайну
протокол № 1 від 27.08.2024
завідувач кафедри

Ірина МАТОЛЧ

УЗГОДЖЕНО:

Гарант ОПП

Наталія ГІЛЯЗОВА

СХВАЛЕНО:

на засіданні Науково-методичної ради, протокол № 1 від 30.08. 2024 р.

e-mail	nataliia.hilyazova@ukd.edu.ua
Номер аудиторії чи кафедри	кафедра дизайну, ауд.510, 511
Посилання на сайт	https://ukd.edu.ua/person/nataliya-gilyazova
Сторінка курсу в СДО	https://online.ukd.edu.ua/course/view.php?id=3585

ВСТУП

Анотація навчальної дисципліни «Основи рисунку та живопису»

Рисунок – це основа реалістичного зображення природи. Художник, дизайнер, працюючи методом рисунку з природи, відкидає сліпе копіювання та змальовування, усвідомлює, що рисунок – це процес роботи думки, ока і руки. Рисуючи з природи, студент вивчає і запам'ятовує характерні особливості будови різноманітних об'єктів, знайомиться з принципом їхнього зображення. У процесі навчання даної дисципліни студент освоює знання з теоретичних основ рисунку, методи та технічні прийоми виконання.

Живопис, малярство – вид пластичного мистецтва, створення зорових образів за допомогою фарб, нанесених на будь-яку поверхню: натягнуте на раму полотно, папір, поверхню стін тощо. У процесі навчання даної дисципліни студент освоює знання з теоретичних основ живопису, методи та технічні прийоми виконання в кольорі.

Курс «Основи рисунку і живопису» належить до базових дисциплін освітньої програми та є підготовкою з дисциплін «Рисунок» і «Живопис». Вивчення дисципліни передбачає практичні заняття та самостійне виконання завдань. У межах вивчення дисципліни студенти створюють практичні завдання виконані з природи.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **знати**:

- закони перспективи, правила та прийоми зображення об'ємно-просторової форми;
- можливості технічних прийомів, графічно-художніх засобів;
- зміну тонових та колористичних відношень в залежності від освітлення;
- закони зображення повітряного середовища графічно та кольором; особливості колориту в системі гармонійних кольорових відношень у живописі.

У результаті вивчення дисципліни студент повинен **вміти**:

- з точністю передавати пропорції, перспективне скорочення зображуваної природи, об'єм, світлотіньові градації тощо;
- оперувати лінією, штрихом, тоном, кольором тощо;
- відтворювати фактуру та матеріальності предметів в кольорі та різних графічних техніках.

Компетентності та результати навчання, яких набувають здобувачі освіти внаслідок вивчення навчальної дисципліни (шифри та зміст компетентностей та програмних результатів навчання вказано відповідно до ОПП “Графічний дизайн” (2024/2025).

Код компетентності	Назва компетентності	Результати навчання
СК 9.	Здатність зображувати об’єкти навколишнього середовища і постаті людини засобами пластичної анатомії, спеціального рисунка і живопису (за спеціалізаціями)	<i>ПРН 7. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об’єкти для розроблення художньо-проектних вирішень.</i> <i>ПРН 9. Створювати об’єкти дизайну засобами проектно-графічного моделювання.</i> <i>ПРН 18. Відображати морфологічні, стильові та кольорофактурні властивості об’єктів дизайну</i>

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Курс	1		
Семестр	1,2		
Кількість кредитів ЄКТС	6		
Аудиторні навчальні заняття		денна форма	заочна форма
	Практичні	1 семестр – 42 2 семестр – 42 (в годинах)	8 8 (в годинах)
Самостійна робота		1 семестр – 48 2 семестр – 48 (в годинах)	82 82 (в годинах)
Форма підсумкового контролю	залік		

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни:

Пререквізити	Постреквізити
	Рисунок
	Живопис

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I семестр

Завдання 1. Лінійний рисунок куба. (6 год.)

Поняття про лінійно-конструктивну побудову. Основні засоби зображення. Тривимірне зображення.

Завдання 2. Рисунок циліндра. (6 год.)

Пропорції. Об'єм. Побудова овалу. Основні поняття про світло, тінь, рефлекс, бік.

Завдання 3. Живопис фруктів. (4 год.)

Передача характеру та об'єму за допомогою кольору.

Завдання 4. Рисунок постановки з геометричних фігур. (12 год.)

Лінійно-конструктивна побудова з врахуванням перспективного скорочення. Передача об'єму.

Завдання 5. Живопис простого натюрморту з двох предметів. (14 год.)

Побудова. Передача об'єму за допомогою кольору.

II семестр

Завдання 6. Рисунок драперії. (8 год)

Передача об'єму та матеріалу за допомогою тону.

Завдання 7. Живопис драперії. (8 год)

Передача об'єму та матеріалу за допомогою кольору.

Завдання 8. Рисунок гіпсової розетки (14 год.)

Конструктивна побудова. Світлотіньове зображення. Передача об'єму

Завдання 9. Живопис гіпсової розетки у техніці гризайль (12 год.)

Тональне зображення у техніці гризайль. Передача об'єму.

ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Вимоги до завдання	Кіль-ть год.
1.	Лінійний рисунок куба	Розмістити у форматі паперу рисунок куба витримавши пропорції. Простежити перспективне скорочення відносно лінії горизонту. Зобразити гіпсову модель куба тонально. Матеріал: олівець. Формат: А3.	6
2.	Рисунок циліндра	На форматі паперу за компонувати гіпсову модель циліндра. Врахувати пропорції. За допомогою світлотіньової градації (світло, півтінь, тінь, рефлекс, бік, падаюча тінь) передати об'єм. Матеріал: олівець. Формат: А3.	6

3.	Живопис фруктів	Закомпонувати на папері фрукти. Передати об'єм. Зобразити фрукти максимально наближено до натури Матеріал:акварель. Формат: А3.	4
4.	Рисунок постановки з геометричних фігур	Створити лінійно-конструктивну побудову фігур з дотриманням усіх пропорцій та перспективних скорочень. Передати об'єм за допомогою штриха (світло, півтінь, тінь, рефлекс, блик, падаюча тінь). Матеріал: олівець. Формат: А3.	12
5.	Живопис простого натюрморту з двох предметів	Закомпонувати у форматі паперу глечик і яблуко. Витримати пропорції. Передати об'єм за допомогою кольору. Матеріал: акварель. Формат: А3	14
6	Рисунок драперії	Зобразити однотонну драперію передаючи пластику та об'єм матеріалу. Матеріал: олівець. Формат: А3.	8
7.	Живопис драперії	Зобразити однотонну драперію передаючи пластику та об'єм матеріалу. Матеріал: акварель. Формат: А3.	8
8.	Рисунок гіпсової розетки	Закомпонувати на форматі паперу гіпсову модель розетки. Витримати пропорції. Передати світлотінь методом штрихування або тонування. Матеріал: олівець. Формат: А3.	14
9.	Живопис гіпсової розетки у техніці гризайль	Закомпонувати у форматі паперу гіпсову модель розетки. Витримати пропорції. Передати світлотінь методом тонування. Матеріал: акварель. Формат: А3	12
	Всього годин		84

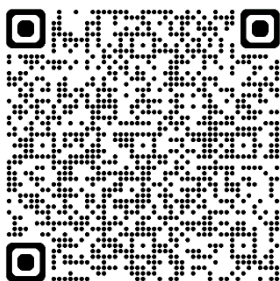
**Зміст самостійної роботи здобувачів
Розподіл годин, виділених на вивчення дисципліни:**

Найменування видів робіт	Розподіл годин за формами навчання	
	денна	заочна
Самостійна робота, год, у т.ч.	96	164
Вправи на лінію та штрих	6	12
Вправи на будову овалів	6	10
Зарисовки сірникової коробки в різних ракурсах	6	12
Рисунок об'ємної форми (куля, яблуко тощо)	6	10
Етюди фруктів	6	12
Зарисовки предметів вжитку (чашка, стакан)	6	12
Етюд простого натюрморту з двох предметів (чашка і яблуко)	12	12
Зарисовки драперії	14	24
Етюди драперії	14	24
Етюди у техніці гризайль (предмети вжитку, овочі, фрукти тощо)	20	38

ПОЛІТИКА КУРСУ

Відповідно до нормативної бази УЖД

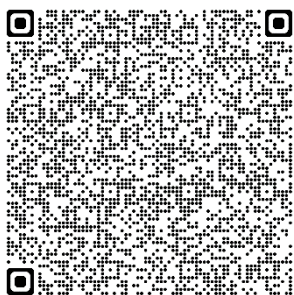
1) щодо системи поточного і підсумкового контролю

Організація поточного та підсумкового семестрового контролю знань студентів, проведення практик та атестації, переведення показників академічної успішності за 100-бальною шкалою в систему оцінок за національною шкалою здійснюється згідно з "Положенням про систему поточного і підсумкового контролю, оцінювання знань та

визначення рейтингу здобувачів освіти”. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

2) щодо оскарження результатів контрольних заходів

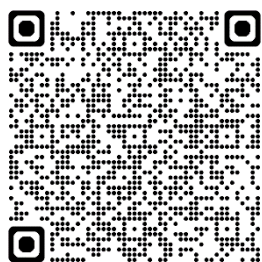

Здобувачі вищої освіти мають право на оскарження оцінки з дисципліни отриманої під час контрольних заходів. Апеляція здійснюється відповідно до «Положення про політику та врегулювання конфліктних ситуацій». Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

3) щодо відпрацювання пропущених занять

Згідно “Положення про організацію освітнього процесу” здобувач допускається до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, диференційованого заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені на семестр навчальним планом та силабусом/робочою програмою навчальної дисципліни, підтвердив опанування на мінімальному рівні результатів навчання (отримав ≥ 35 бали), відпрацював визначені індивідуальним навчальним планом всі лекційні, практичні, семінарські та лабораторні заняття, на яких він був відсутній. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

4) щодо дотримання академічної доброчесності

“Положення про академічну доброчесність” закріплює моральні принципи, норми та правила етичної поведінки, позитивного, сприятливого, доброчесного освітнього і наукового середовища, професійної діяльності та професійного спілкування спільноти Університету, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

5) щодо використання штучного інтелекту

“Положення про академічну доброчесність” визначає політику щодо використання технічних засобів на основі штучного інтелекту в освітньому процесі. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#). “Положення про систему запобігання та виявлення академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації та фальсифікації академічних творів” містить рекомендації щодо використання в академічних текстах генераторів на основі штучного інтелекту. Ознайомитись з документом можна за [покликанням](#).

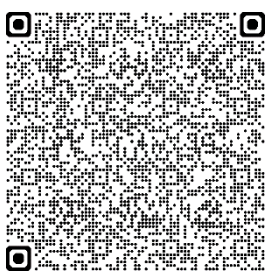
б) щодо використання технічних засобів в аудиторії та правила комунікації

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). На гаджетах повинен бути активований режим «без звуку» до початку заняття. Під час занять заборонено надсилання текстових повідомлень, прослуховування музики, перевірка електронної пошти, соціальних мереж тощо, окрім виробничої необхідності. Під час виконання заходів контролю використання гаджетів заборонено (за винятком, коли це передбачено умовами його проведення). У разі порушення цієї заборони результат анулюється без права перескладання.

Комунікація відбувається через електронну пошту і сторінку дисципліни в Moodle.

7) щодо зарахування результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти

Процедури визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної/інформальної освіти визначаються «Положенням про порядок визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти». Ознайомитись з документом можна за

[покликанням](#).

Під час вивчення навчальної дисципліни “Радіовиробництво і подкасти” студентам надається можливість перерахування неформальної освіти. До прикладу, із запропонованого переліку можна пройти сертифіковані (безкоштовні) курси на освітніх платформах, відтак сертифікат, який отримали під час навчання, – є підтвердженням засвоєння студентом окремих тем, що включені у зміст дисципліни.

Аудиторні заняття з дисципліни «Основи рисунку та живопису» проходять у формі практичних занять.

Відпрацювання студентом пропущених або не вчасно створених практичних робіт виконуються в аудиторії. Це потрібно для того щоб виключити можливість плагіату, тобто присвоєння і здачі студентом чужої роботи.

Важливим елементом у навчальному процесі є академічна доброчесність – сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень. Відповідно до цього викладач повинен надавати достовірну інформацію про використані джерела та власну творчу діяльність, а студент у свою чергу посилення на джерела інформації у разі використання при створенні ідей, ескізів та розробок.

Загалом після завершення кожної практичної роботи відбувається колективне обговорення між студентами та викладачем щодо виявлення негативних та позитивних моментів у виконаному завданні. При виконанні завдань важливим є творчий підхід до завдання, використання власних ідей, зарисовок та ескізів.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

При вивченні дисципліни застосовується комплекс методів для організації навчання студентів з метою розвитку їх логічного та абстрактного мислення, творчих здібностей, підвищення мотивації до навчання та формування особистості майбутнього фахівця в галузі графічного дизайну.

Програмний результат навчання	Метод навчання	Метод оцінювання
<p>ПРН 7. Аналізувати, стилізувати, інтерпретувати та трансформувати об'єкти для розроблення художньо-проектних вирішень.</p> <p>ПРН 9. Створювати об'єкти дизайну засобами проектно-графічного моделювання.</p> <p>ПРН 18. Відобразити морфологічні, стильові та кольорофактурні властивості об'єктів дизайну</p>	<p>словесний метод (викладення нового матеріалу); наочний метод (приклад завдань, приклади зразків); інтерактивні методи (дискусія); практичний метод (виконання аудиторних завдань, виконання зарисовок та начерків, ескізів до графічних робіт); стимулювання обов'язку і відповідальності в навчанні (відповідальності в роботі, доброчесності як в процесі навчання, так і при виконанні замовлень)</p>	<p>залік</p>

ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Вид	Зміст	% від загальної оцінки	Бал	
			min	max
Поточні контрольні заходи	всього	60	35	60
Підсумкові контрольні заходи	екзамен	40	24	40
Всього:	-	100	60	100

Підсумковою формою контролю дисципліни «Основи рисунку та живопису» є екзамен, який передбачає здачу студентом усіх практичних завдань за семестр у відповідному вигляді (відповідність завданню, оформлення). Якщо студент не задоволений підсумковою оцінкою, тоді він може виконати додаткову творчу роботу і підняти бал у день заліку.

Усі практичні заняття з курсу «Основи рисунку та живопису» проводяться у форматі, що визначений деканатом університету (онлайн/офлайн чи змішаному). Їх відвідуваність здобувачами є добровільною.

Відвідування практичних занять з курсу є обов'язковим. Усі пропущені заняття повинні відпрацюватися впродовж трьох наступних тижнів після отримання пропуску, або після того, як студент повернувся до навчання.

Процедура проведення контрольних заходів, а саме підсумкового семестрового контролю, регулюється [«Положенням про систему поточного та підсумкового контролю оцінювання знань та визначення рейтингу студентів»](#), яке розміщено на сайті університету в розділі «Публічна інформація»: <https://ukd.edu.ua/node/1149>

Фіксація **поточного** контролю здійснюється в «Електронному журналі обліку успішності академічної групи» на підставі чотирибальної шкали – “2”; “3”; “4”; “5”. У разі відсутності студента на занятті виставляється “н”. За результатами поточного контролю у Журналі, автоматично визначається підсумкова оцінка, здійснюється підрахунок пропущених занять.

Критерії оцінювання:

«незадовільно»	володіє навчальним матеріалом на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються окремими словами чи реченнями; володіє матеріалом на елементарному рівні засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатність висловити думку на елементарному рівні; володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу;
-----------------------	--

«задовільно»	володіє матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворює на репродуктивному рівні; володіє матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину; може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки;
«добре»	здатний застосовувати вивчений матеріал на рівні стандартних ситуацій, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень: вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати її на практиці, контролювати власну діяльність, виправляти помилки і добирати аргументи на підтвердження певних думок під керівництвом викладача; вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, та вміє застосовувати його на практиці; вільно розв'язує задачі в стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;
«відмінно»	виявляє початкові творчі здібності, самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, оцінює окремі нові факти, явища, ідеї; знаходить джерела інформації та самостійно використовує їх відповідно до цілей, поставлених викладачем; вільно висловлює власні думки і відчуття, визначає програму особистої пізнавальної діяльності, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особисту позицію щодо них; без допомоги викладача знаходить джерела інформації і використовує одержані відомості відповідно до мети та завдань власної пізнавальної діяльності; використовує набуті знання і вміння в нестандартних ситуаціях; виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати знання.

Усі пропущені заняття, а також негативні оцінки студенти зобов'язані відпрацювати впродовж трьох наступних тижнів. У випадку недотримання цієї норми, замість “н” в журналі буде виставлено “0” (нуль балів), без права перздачі.

До підсумкового контролю допускаються студенти які за результатами поточного контролю отримали не менше 35 балів. Усі студенти, що отримали 34 бали і менше, не допускаються до складання підсумкового контролю і на підставі укладання додаткового договору, здійснюють повторне вивчення дисципліни впродовж наступного навчального семестру.

Загальна семестрова оцінка з дисципліни, яка виставляється в екзаменаційних відомостях оцінюється в балах (згідно Шкали оцінювання знань за ЄКТС) і є сумою балів, отриманих під час поточного та підсумкового контролю.

Шкала оцінювання знань за ЄКТС:

Оцінка за національною шкалою	Рівень досягнень, %	Шкала ECTS
Національна диференційована шкала		
Відмінно	90 – 100	A
Добре	83 – 89	B
	75 – 82	C
Задовільно	67 – 74	D
	60 – 66	E
Незадовільно	35 – 59	FX
	0 – 34	F
Національна недиференційована шкала		
Зараховано	60 – 100	-
Не зараховано	0 – 59	-

Студенти, які не з'явилися на екзамені без поважних причин, вважаються такими, що одержали незадовільну оцінку.

Об'єктивність процедур проведення контрольних заходів забезпечується відмежуванням результатів поточного контролю від результатів підсумкового контролю.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Гілязова Н.М. Рисунок. Живопис.: навч. пос. Івано-Франківськ, 2021. 120 с.
2. Кириченко М.А. Кириченко М.А. Основи образотворчої грамоти. Київ, 2002. 188 с.

Додаткова література

1. Губаль Б.І. Композиція в дизайні. Одно-, дво-, і тривимірний простір: посіб. для студ. вищ. навч. закл. Ів.-Фр., 2011. 240с.
2. Прищенко С. Кольорознавство: навч. посібник. К.: Кондор, 2018. 436 с.:іл..

Електронні інформаційні ресурси

1. Маленькі секрети акварельного живопису. веб-сайт. URL: <https://artclass.kiev.ua/uk/sekrety-akvarel%CA%B9noho-zhyvopysu/>
2. Малюнок розетки. URL: <https://jak.koshachek.com/articles/maljunok-rozetki.html>

3. Основи рисунку, яблуко : веб-сайт. URL:
<https://www.youtube.com/watch?v=B1YtmapZ7Fw>
4. Фрукти аквареллю: веб-сайт. URL:
<https://www.youtube.com/watch?v=hJlafP344GM>
5. Як малювати куб : веб-сайт. URL: <https://www.youtube.com/@user-qt8mh5yr6x>